

Sygnatura akt VIII Gz 159/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie - Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Leon Miroszewski (sprawozdawca)

Sędziowie: SSO Anna Budzyńska

SSO Agnieszka Kądziołka

w dniu 27 kwietnia 2018 roku na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa G. G.

przeciwko (...) (...) S. y R. w M. ((...))

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 2 lutego 2018 roku

postanawia:

I. oddalić zażalenie,

II. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 225,00 (dwieście dwadzieścia pięć) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Agnieszka Kądziołka Leon Miroszewski Anna Budzyńska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2018 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie odrzucił pozew wniesiony przez powoda G. G., jako cesjonariusza poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym, który miał miejsce na terenie (...), a którego sprawca był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego ubezpieczyciela.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy powołał się na art. 7 pkt 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, zgodnie z którym osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, może być pozwana w innym Państwie Członkowskim jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu - przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę. Sąd Rejonowy wskazał, że odnośnie wypadków komunikacyjnych ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej może zostać pozwany w miejscu swojej siedziby (art. 4 ust. 1 w zw. z art. 63 ust. 1 lub art. 13 ust. 2 w zw. z art. 11 ust. 1 lit. a) Rozporządzenia, jak również w państwie, w którym miał miejsce wypadek (art. 13 ust. 2 w pow. z art. 12), a także - zgodnie z wyrokiem ETS z dnia 13 grudnia 2007 roku wydanym w trybie prejudycjalnym (C-463/06, Dz. U. UE C 51 z 23.02.2008, str. 23) - właściwym może być sąd państwa zamieszkania poszkodowanego zgodnie art. 13 ust. 2 w pow. z art. 11 ust. 1 lit b) Rozporządzenia. Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że odesłanie z art. 13 ust. 2 Rozporządzenia do art. 11 ust. 1 b) tego Rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że poszkodowany może wytoczyć powództwo bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi

przed sądem państwa członkowskiego, w którym poszkodowany ma miejsce zamieszkania, o ile takie bezpośrednie powództwo jest dopuszczalne i ubezpieczyciel ma siedzibę na terytorium jednego z państw członkowskich, zaś katalog podmiotów posiadających takie uprawnienia nie ogranicza się wyłącznie do poszkodowanego. Jednocześnie podkreślił, że jednak głównym celem zastosowania jurysdykcji szczególnej jest dążenie do ochrony słabszej strony sporu, jakim niewątpliwie zazwyczaj jest poszkodowany w relacji z ubezpieczycielem. Sąd Rejonowy uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy zastosowanie jurysdykcji szczególnej nie znajduje uzasadnienia, gdyż powód jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w zakresie wynajmu pojazdów zastępujących pojazdy uszkodzone na czas prowadzonych przez ubezpieczycieli postępowań likwidacyjnych, niewątpliwie – nawet w relacji z ubezpieczycielem – nie może być postrzegany jako podmiot słabszy w sporze, podlegający ochronie. Sąd wskazał, że jest mu wiadomym z urzędu, iż powód, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wynajmuje pojazdy poszkodowanym, którzy w celu pokrycia wynagrodzenia należnego powodowi za ten najem przelewają na niego przysługujące im z tego tytułu (zwrotu kosztów najmu) wierzytelności wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody, których powód następnie dochodzi w postępowaniach sądowych. Wobec tego zakres tej działalności wyklucza powoda z kręgu podmiotów słabszych, podlegających szczególnej ochronie. Mając to na uwadze Sąd stwierdził, że w okolicznościach niniejszej sprawy zastosowanie jurysdykcji szczególnej – miejsca zamieszkania powoda – nie znajduje uzasadnienia. Skoro do zdarzenia doszło nadto na terenie (...), to zgodnie z art. 12 Rozporządzenia Rady (WE) nr (...) właściwym do rozpoznania sprawy uznać należy sąd hiszpański na zasadzie wyrażonej w tej regulacji. Powyższe postanowienie powód zaskarżył zażaleniem zarzucając mu naruszenie art. 11 ust. 1 pkt b w zw. z art. 13 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 12 grudnia 2012 r. oraz art. 1103⁽⁵⁾ § 1 pkt 1 k.p.c. W uzasadnieniu podał, że jurysdykcję krajową uzasadnia art. 1103⁽⁵⁾ § 1 pkt 1 k.p.c., według którego sprawy ze stosunku ubezpieczenia przeciwko ubezpieczycielowi należą do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy powód ma miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej. Odnosząc się do kwestii stosowania art. 11 ust. 1 pkt b) rozporządzenia powód podzielił pogląd Sądu Rejonowego, iż przepis ten należy rozumieć szerzej, jako odnoszący się także do cesjonariuszy roszczeń przekazanych przez poszkodowanych. Jednocześnie podniósł, że z żadnego z przepisów wskazanego wyżej rozporządzenia, jak też uregulowań kodeksu postępowania cywilnego nie wynika aby możliwość skorzystania z jurysdykcji krajowej, opartej na przesłance zamieszkania poszkodowanego, miała zależeć od uznania powoda za stronę słabszą, czy też porównania potencjałów ekonomicznych stron sporu. Powód wskazał też, że może być traktowany jako profesjonalista wyłącznie w kwestii napraw i najmu pojazdów. Cesja roszczeń od ubezpieczyciela jest bowiem jedynie praktykowaną przez powoda formą uzyskiwania zapłaty za wykonaną usługę, która nie może przesądzać, że jest on podmiotem na rynku ubezpieczeń i zajmuje w sporze z ubezpieczycielem pozycję równorzędną. W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Przedmiotem oceny było zagadnienie jurysdykcji w sprawie dotyczącej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w której powód i pozwany ubezpieczyciel mają miejsce zamieszkania lub siedzibę w różnych państwach należących do Unii Europejskiej, toteż trafnie wskazał Sąd Rejonowy, że w okolicznościach tej sprawy w kwestii jurysdykcji zastosowanie mają przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 12 grudnia 2012 roku w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.UE.L.2012.351.1 ze zm.).

Nie zasługuje na aprobatę zarzut powoda, zgodnie z którym jurysdykcję krajową uzasadnia art. 1103⁵ § 1 pkt 1 k.p.c. Ze względu na zakres zastosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego należy zwrócić uwagę na ich częściową zbieżność z przepisami Rozporządzenia nr (...), które w art. 10-16 regulują zagadnienie jurysdykcji w sprawach dotyczących ubezpieczenia. W granicach jednak, w których pojęcie spraw ze stosunku ubezpieczenia mieści się w zakresie przedmiotowym rozporządzenia nr (...), w tym jest zbieżne z pojęciem spraw dotyczących ubezpieczenia w rozumieniu art. 10–16 powołanego Rozporządzenia, znaczenie art. 1103⁵ § 1 k.p.c. jest ograniczone do wypadków, w których pozwany ubezpieczyciel nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w żadnym państwie członkowskim, a więc ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie trzecim (por. art. 6 ust. 1 i art. 10 Rozporządzenia nr (...)).

Niezasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 11 ust. 1 pkt b) w zw. z art. 13 ust. 2 powołanego Rozporządzenia. Trafnie w tym zakresie Sąd Rejonowy uznał, że nie zachodzą podstawy do zastosowania jurysdykcji szczególnej znajdującej zastosowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 5 Rozporządzenia nr (...) odstępstwa od zasady ogólnej jurysdykcji sądów państwa członkowskiego, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, wyrażonej w art. 4 Rozporządzenia mogą zachodzić tylko w sytuacjach określonych w przepisach sekcji 2-7 rozdziału II Rozporządzenia (wyroki (...): z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie C-103/05 R. M., Zb. Orz. 2006, s. I- (...), pkt 22; z dnia 11 października 2007 r. w sprawie C-98/06 F., Zb. Orz. 2007, s. I- (...), pkt 34). Tym samym odstępstwa muszą być traktowane w kategoriach wyjątku, a nie reguły.

Odstępstwa od ogólnej zasady jurysdykcji krajowej według miejsca zamieszkania/siedziby pozwanego, w sprawach dotyczących ubezpieczeń, określają przepisy zawarte w sekcji 3 rozdziału II Rozporządzenia, które tworzą autonomiczny system jurysdykcji (wyrok (...) z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie (...) S. financière et industrielle du P., Zb. Orz. 2005, s. I- (...), pkt 29). Z uwagi na to, że przepisy te nie uległy zmianie w stosunku do poprzednio obowiązującej regulacji Rozporządzenia nr 44/2001 oraz konwencji brukselskiej słusznie zauważył Sąd Rejonowy, że wykładnia tych przepisów pozostaje aktualna również dla równoważnych przepisów Rozporządzenia nr (...). Aktualnym jest więc orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którym celem odesłania zawartego w art. 13 ust. 2 Rozporządzenia nr (...) jest dodanie do katalogu powodów wymienionych w art. 11 ust. 1 lit b) tego rozporządzenia, osób, które poniosły szkodę, bez zawężania ich kręgu wyłącznie do tych, które poniosły szkodę bezpośrednio (wyrok (...) z 20 lipca 2017r., (...), C-340/16, EU:C:2017:576, pkt 33).

Zauważyć również należy, że art. 822 § 4 k.c. stwarza uprawnionemu do odszkodowania możliwość dochodzenia roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, co zgodnie z brzmieniem art. 13 ust.2 Rozporządzenia nr (...) skutkuje zastosowaniem jego art. 10 – 12. Powyższe zresztą nie było przez powoda kwestionowane. Sąd Rejonowy zasadnie też uznał, że normy jurysdykcyjne stanowiące odstępstwo od zasady ogólnej podlegają wykładni zawężającej i nie mogą być interpretowane w sposób wykraczający poza przypadki wprost wskazane w rozporządzeniu. Jak wyjaśniono w pkt 18 motywów do Rozporządzenia nr (...) celem przepisów szczególnych jest ochrona strony słabszej przez przepisy jurysdykcyjne bardziej dla niej korzystne niż przepisy ogólne oraz to, żeby nabywca praw osoby bezpośrednio poszkodowanej, który sam może zostać uznany za stronę słabszą, mógł skorzystać ze szczegółowych norm kompetencyjnych określonych w art. 11 ust. 1 lit b) w zw. z art. 13 ust. 2 Rozporządzenia nr (...). Funkcja ochronna tych przepisów oznacza, że stosowanie szczególnych norm jurysdykcyjnych ustanowionych w tym celu w powołanym Rozporządzeniu nie obejmuje osób, wobec których taka ochrona nie jest uzasadniona.

Taka ochrona nie jest uzasadniona w stosunkach pomiędzy profesjonalnymi uczestnikami obrotu w sektorze ubezpieczeń, spośród których żaden nie może zostać uznany za znajdującego się w słabszej pozycji w stosunku do drugiego (zob. wyroki (...): z dnia 26 maja 2005 r., (...) Réunion européenne i in., C#77/04, EU:C:2005:561, pkt 327; z dnia 17 września 2009 r., V. G., C#347/14, EU:C:2009:561, pkt 42; z dnia 21 stycznia 2016 r., (...), C#521/14, EU:C:2016:41, pkt 30, 31).

Trafnie zatem uznał Sąd Rejonowy, że osoba taka jak powód, prowadząca działalność zawodową w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczycieli w charakterze cesjonariusza umownego owych roszczeń nie może korzystać ze szczególnej ochrony, jaką stanowi forum actionis. Powództwo w niniejszej sprawie – wbrew zarzutom powoda - wpisuje się w stosunki między profesjonalistami i jego przedmiot nie może mieć wpływu na pozycję proceduralną strony nie będącej osobą słabszą. Okoliczność, że cesja roszczeń od ubezpieczyciela jest jedynie praktykowaną przez powoda formą uzyskiwania zapłaty za wykonaną usługę nie może prowadzić do uznania, że jest on stroną słabszą w stosunku do ubezpieczyciela. Na koniec trzeba zauważyć, że w tej kwestii wypowiedział się jednoznacznie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 31 stycznia 2018 r. wydanym w trybie prejudycjalnym w sprawie C-106/17 (zresztą na skutek pytania prejudycjalnego tutejszego Sądu), w którym wskazał, że art. 13 ust. Rozporządzenia nr (...) w zw. z art. 11 ust. 1 lit. b) tego Rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że nie może na niego powołać się osoba fizyczna, której działalność zawodowa polega między innymi na dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczycieli, przywołująca umowne nabycie wierzytelności od ofiary wypadku

drogowego, w celu wytoczenia przed sąd państwa członkowskiego miejsca zamieszkania poszkodowanego powództwa z tytułu odpowiedzialności cywilnej przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy wypadku drogowego, mającemu siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania poszkodowanego.

W świetle powyższego prawidłowe jest rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, według którego w niniejszej sprawie nie ma jurysdykcji sądu polskiego do jej rozpoznania, gdyż nie zachodzi przypadek odstępstwa od obowiązywania ogólnej zasady wynikającej z art. 4 ust. 1 Rozporządzenia nr (...).

W tym stanie, należało oddalić zażalenie na podstawie art. 385 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., o czym postanowiono w punkcie I.

O kosztach postępowania zażaleniowego należało orzec stosownie do art. 108 § 1 respektując normę art. 98 § 1 k.p.c. Powód - jako strona przegrywająca postępowanie zażaleniowe - obowiązany jest zwrócić pozwanemu koszty tego postępowania, obejmujące koszty zastępstwa procesowego w wysokości 225 złotych, ustalone zostały zgodnie z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm.).

Agnieszka Kądziołka Leon Miroszewski Anna Budzyńska

ZARZĄDZENIE

1)(...)

2) (...)

3)(...)